

Resolution fra SAIH

Vedtatt på Studenttting 6,24.11.2025

Utdanning er ikke en vare, men en rettighet / Norge må bidra til å styrke offentlig finansiering av høyere utdanning globalt

I 2025 står den globale høyere utdanningssektoren fortsatt overfor alvorlig underfinansiering. Ifølge UNESCOs rapport fra 2024 bruker over 70 % av lavinntektsland mindre enn 4 % av sitt BNP på høyere utdanning. Høye studieavgifter og utilstrekkelige studielånsordninger begrenser tilgangen, noe som fører til at studenter fra fattigere bakgrunner i stor grad blir ekskludert.

Offentlig underfinansiering truer også den akademiske friheten: forskere på midlertidige kontrakter sensurerer ofte seg selv for å beskytte sine stillinger, samtidig som en stadig større andel av forskningen rettes mot betalte oppdrag for privat sektor. Selv om oppdragsforskning er verdifull, er grunnforskning helt nødvendig for å møte globale utfordringer som tilgang til utdanning, tilgang til høyere utdanning, akademisk frihet og uavhengig forskning.

Nylige globale hendelser har understreket behovet for en sterkere satsing på høyere utdanning:

- **Ettervirkningene av COVID-19-pandemien** fortsetter å ramme universiteter i det globale sør, der mange studenter mangler tilgang til digitale verktøy.
- **Geopolitiske konflikter** (f.eks. Ukraina, Sudan, krisene i Midtøsten) har fordrevet forskere og studenter, og dermed avbrutt høyere utdanning.
- **Klimakrisen og bærekraft** krever utdanningssystemer som kan utvikle langsiktige løsninger for å nå FNs bærekraftsmål (SDGs) innen 2030.

Norge har prioritert bistand til grunnutdanning, men høyere utdanning får fremdeles for lite oppmerksomhet. Høyere utdanning er avgjørende for lands egen utvikling og for å nå de 17 bærekraftsmålene. FNs midtveisrapport om bærekraftsmålene fra 2023 viser at den globale framgangen er på etterskudd, særlig innen høyere utdanning. I tillegg får mange lærere i dag ikke tilstrekkelig opplæring på grunn av manglende tilgang til høyere utdanning, noe som ytterligere understreker betydningen av høyere utdanning – ikke bare for dagens generasjon, men også for kommende generasjoner.

Vi i Studentttinget ved NMBU mener at norske myndigheter i 2025 må ta en helhetlig tilnærming til utdanning, og øke investeringene i høyere utdanning innen utviklingspolitikken for å fremme akademisk frihet og likeverdig tilgang globalt.

Vi krever at:

- Utdanning er en rett, ikke en vare.
- Den norske regjeringen **må øke finansieringen av høyere utdanning** som et sentralt utviklingspolitisk verktøy i 2025.
- **Minst 15 % av norsk bistand** skal øremerkes utdanning innen 2030.
- Norge må styrke pågående initiativer innen høyere utdanning, inkludert NORHED II (2021–2026), NORPART II (2022–2027), NORGLOBAL II (2020–2025), samt andre forskningsprosjekter og samarbeid NMBU er en del av.

Studentttinget ved NMBU vil også oppfordre **Universitetsstyret ved NMBU** til aktivt å bidra til å løfte høyere utdanning i norsk utviklingspolitikk i 2025, slik at Norge bidrar til å tette det globale utdanningsgapet – nå og for framtiden.